

دانشگاه علوم پزشکی تهران

دانشکده پرستاری و مامایی

رساله جهت دریافت مدرک دکترای تخصصی آموزش پرستاری

عنوان

بهبودی پرستاران به روش آموزش از راه دور

Nursing Staff Development through Distance Education

استاد راهنما

سرکار خانم دکتر ناهید دهقان نیری

استاد مشاور

جناب آقای دکتر فضل اله احمدی

دانشجو

علیرضا خاتونی

چکیده

مقدمه و هدف: آموزش اینترنتی یکی از روش های جدید آموزشی مبتنی بر فناوری اطلاعات است که شرایط بی نظیری را برای تداوم آموزش های پرستاری فراهم نموده است. با توجه به ضرورت بهسازی نیروی انسانی در پرستاری و محدودیت ها و چالش های پیش روی روش های سنتی، و نیز با در نظر داشتن این مهم که در جهان و به خصوص در کشور ما، آموزش اینترنتی تجربه ای جدید محسوب می شود که هنوز بسیاری از ابعاد و قابلیت های آن نامعلوم است پژوهشگر بر آن شد تا با بهره گیری از شیوه ی آموزش به روش اینترنتی، و با تلفیق روش های کمی و کیفی، علاوه بر بررسی تاثیر این روش بر آگاهی و رضایت پرستاران، به بررسی و تحلیل موانع و تسهیل کننده های پدیده ی بهسازی از این طریق پردازد.

مواد و روش ها: پژوهش مزبور شامل دو بخش کمی و کیفی است که به روش ترکیب متوالی انجام شده است. در بخش کمی ابتدا موقعیت بهسازی به روش سنتی و اینترنتی در خصوص جوانب مراقبتی در بیماری های نوپدید برای ۱۴۰ نفر از پرستاران شاغل در بیمارستانهای آموزشی وابسته به دانشگاه علوم پزشکی تهران فراهم گشت. افراد مزبور به روش تصادفی ساده انتخاب و به روش تخصیص تصادفی به دو گروه "آموزش سنتی" و "آموزش اینترنتی" تقسیم شدند. در هر دو گروه، قبل و بعد از مطالعه، آزمون آگاهی سنجی در خصوص منتخبی از بیماری نوپدید، با استفاده از پرسشنامه انجام شد و پس از پایان دوره فرم رضایت سنجی تکمیل گردید. بین دو گروه و داخل هر گروه، نمرات قبل و بعد، با استفاده از نرم افزار SPSS-11 و توسط آزمونهای تی زوج و مستقل مقایسه گردیدند. در بخش کیفی، تجربیات پرستاران شرکت کننده در گروه اینترنتی، در خصوص شیوه بازآموزی اینترنتی مورد بررسی قرار گرفت و عوامل بازدارنده و تسهیل کننده ی این نوع بازآموزی مورد تجزیه و تحلیل واقع گردید.

نتایج: نتایج حاصل از بخش کمی، بیانگر اثربخشی هر دو روش سنتی و اینترنتی در ارتقای میزان آگاهی پرستاران بودند ($P < 0/001$) و میزان تاثیر هر دو روش نیز یکسان بود. در خصوص رضایت پرستاران هر دو گروه، نتایج بیانگر بالا بودن میزان رضایت گروه آموزش سنتی در حیطه های مختلف (تعامل با مدرس و سایر اعضا، اثربخشی دوره، طراحی و ساختار دوره، و رضایت کلی) در مقایسه با گروه آموزش اینترنتی می باشد ($P < 0/001$). در بخش کیفی، پرستاران بهسازی اینترنتی را تجربه ای جدید توصیف کردند

و در عین حال از وجود موانع و مشکلات بسیاری در این زمینه شاکی بودند. عواملی که در استفاده از اینترنت جهت بازآموزی نقش داشتند در دو دسته ی فردی و سازمانی قرار گرفتند که همچو کلافی در هم تنیده‌اند و شامل عوامل مدیریتی، عوامل کاری، عوامل فرهنگی، عوامل سازمانی، عوامل اطلاعاتی، عوامل انگیزشی، و تسهیلات و امکانات هستند.

بحث و نتیجه گیری: در کل نتایج این پژوهش در دو بخش کمی و کیفی بیانگر اثربخشی بازآموزی اینترنتی است. اما عوامل چندی وجود دارند که مانع از بهره گیری پرستاران از این شیوه می شود که در این میان حمایت مدیریتی و امکانات و تسهیلات نقش مهمی دارند. امید می رود که با تعیین عوامل تسهیل کننده و بازدارنده بهسازی نیروی انسانی به شیوه ی اینترنتی، نقاط ضعف و قوت آن شناسایی شده و برنامه های آتی بهسازی را بتوان به صورت اثربخش تر ارائه نمود.

Abstract

Nursing Staff Development through Distance Education

Introduction and Purposes: Internet-based training method is one of the new training methods based on IT that provides unique conditions for continuing nursing education. Considering the necessity of nursing staff development and limitations and challenges facing traditional methods ,also important consideration to the fact that internet –based training in the world and our country is recognized as a new experience whose many aspects and capabilities are yet unknown, the researchers were to assess the effect of this method on the knowledge and satisfaction of nurses by using Internet-based training method and to combine quantitative and qualitative sections for investigating and analyzing the barriers and facilitati that might improve the phenomenon in this way.

Materials and Methods: This study consisted of two quantitative and qualitative sections that were performed by sequential Mixed method. In quantitative section, first the development condition by traditional and Internet-based methods regarding caring aspects in emerging diseases was provided for 140 nurses working in educational hospitals of Tehran University of Medical Sciences. The samples were selected using simple random sampling and they were stratified by random allocation to two groups of "traditional training" and Internet-based training. For both groups the knowledge evaluating test relating to some emerging diseases using a questionnaire before and after the course was conducted. Furthermore, after the end of the course, the satisfaction questionnaire was completed by the two groups. The grades both inside each group and

between two groups before and after the course were compared by t- tests by SPSS-11. In qualitative section, the experience of nurses participating in internet group relating to internet retraining method was assessed and barriers and facilitati factors of retraining were analyzed.

Results: The results of quantitative section revealed the effectiveness of both traditional and Internet-based methods in promoting the knowledge of nurses ($p < 0.001$). Moreover, the effect of both methods were identical. Regarding the satisfaction of nurses in both groups, the findings showed higher level of satisfaction in traditional training group in various areas (interaction with the instructor and other members, effectiveness of the course, course design and structure and overall satisfaction) compared to the Internet-based training group ($p < 0.001$).

In qualitative section, the nurses described that internet-based course was a new experience and still they were complaining about plenty of barriers and problems in this area. Factors that played a role in using the internet for retraining were placed in two groups of individual and organizational. These factors spined like a skein and included management factors, job related factors, organizational factors ,and facilitati.

Conclusion: Totally, the results of this research in quantitative and qualitative sections represent the effectiveness of internet retraining. However, there are a number of factors that prevent nurses from taking advantage of this method, among which management support and facilitati play an important role.